

Arviointiohje

Hyväksytty konsistorissa 20.11.2018.

Tämä arviointiohje sisältää tarkemmat ohjeet opintojen arvioinnista Tampereen yliopistossa (Tutkintosääntö 27 §). Opinnäytetöistä annetaan erillinen ohje.

1 LUKU Yleisiä ohjeita

1 § Arvioinnin tarkoitus

Oppimista arvioidaan, jotta saadaan tietoa osaamisen karttumisesta ja oppimisprosessien etenemisestä. Arviointi suuntaa ja tukee opiskelua ja oppimista ja antaa palautetta opetussuunnitelman mukaisten tavoitteiden saavuttamisesta sekä opetuksen ja opiskelun onnistumisesta. Lisäksi arviointi mahdollistaa opintojen etenemisen seurannan.

2 § Soveltamisala

Tätä arviointiohjetta sovelletaan opetussuunnitelman mukaisiin opintoihin.

Ohjetta sovelletaan kaikkiin opetussuunnitelman mukaisten opintojen arviointitilaisuuksiin kuten keskitetysti järjestettyihin tenttitilaisuuksiin, tiedekuntien ja yksiköiden järjestämiin arviointitilaisuuksiin sekä sähköisen näytön tiloissa tehtäviin opintosuorituksiin.

Tätä ohjetta voidaan soveltaa myös täydennyskoulutukseen, tilauskoulutukseen, valintakokeisiin ja muuhun opiskelijavalinnan arviointiin, valtakunnallisiin erikoislääkärikuulusteluihin, opiskelijan osaamistason arviointiin sekä aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen menettelyihin.

3 § Sovellettavat säädökset ja määräykset

- Yliopistolaki (558/2009 + muutokset)
- Hallintolaki (434/2003)
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- Tampereen yliopistona toimivan Tampereen korkeakoulusäätiön johtosääntö
- Tampereen yliopiston tutkintosääntö

Tampereen yliopiston tutkintosäännössä on säädetty arvosanoista (31 §) ja opintosuorituksen arvioinnin oikaisumenettelystä (35 §).

2 LUKU Arvioinnin järjestäminen

4 § Henkilöllisyyden toteaminen

Opintosuorituksen arviointiin osallistuvan opiskelijan on vaadittaessa todistettava henkilöllisyytensä. Jos henkilöllisyyttä ei voida todentaa, opintosuoritus voidaan hylätä.

5 § Arvioinnin kohde

Arviointi kohdistuu opiskelijan osaamiseen, jonka sisältö ja toteutustapa on määritelty opetussuunnitelmassa. Lisäksi voidaan arvioida edistymistä.

Arviointi voi kohdistua yksittäisen opiskelijan osaamista osoittavan suorituksen sijaan myös opiskelijaryhmän suoritukseen, kun asetettu osaamistavoite, käytetty opetusmenetelmä tai muu perusteltu syy sitä edellyttää.

6 § Arvioinnin muoto

Opiskelijan osaaminen arvioidaan menetelmillä, joilla saadaan monipuolista tietoa asetettujen osaamistavoitteiden saavuttamisesta ja oppimisprosessien etenemisestä. Saman opintojakson osaamistavoitteiden saavuttamista voidaan arvioida usealla toisiaan täydentävällä tai keskenään vaihtoehtoisella arviointimenetelmällä.

Opetussuunnitelmassa tai opetustarjonnassa kuvattu arviointimenetelmä voidaan korvata toisella menetelmällä, kun opiskelijalla todettu oppimisen este sitä erityisjärjestelyehdotuksen perusteella suosittaa.

Opetussuunnitelmassa tai opetustarjonnassa kuvatusta arviointimenetelmästä voidaan perustelluista syistä poiketa esimerkiksi pedagogisin perustein tai tapauskohtaisesti opiskelijaryhmän tai yksittäisen opiskelijan ja opintojaksosta vastaavan opettajan keskinäisellä sopimuksella.

Opettaja voi antaa opetukseen osallistuvan opiskelijan tehtäväksi itsearviointin tekemisen omasta tai vertaisarviointin tekemisen toisen opiskelijan opintosuorituksesta tai sen osasta tai oppimisprosessista, kun menettely edistää opintojakson osaamistavoitteiden saavuttamista.

7 § Osaamisen arvioimiseksi annettavat tehtävät

Osaamisen arvioimiseksi opiskelijalle annettavat tehtävät on laadittava siten, että ne vastaavat opetussuunnitelmassa tutkinnolle, opintokokonaisuudelle ja opintojaksolle määritellyjä osaamistavoitteita, vaatimustasoa ja työmäärää sekä edistävät osaamistavoitteiden mukaista oppimista. Tehtävät on voitava kohtuudella suorittaa niille varatussa ajassa.

8 § Arviointiin liittyvien asiakirjojen julkisuus

JulkL 6–7 §, 11–12 §, 24.1 §

Osaamisen arvioimiseksi annetut tehtävät kuten tenttikysymykset ovat pääsääntöisesti julkisia. Tehtävät voivat kuitenkin olla salassa pidettäviä, jos tiedon antaminen niistä vaarantaisi arvioinnin tarkoituksen toteutumisen, opiskelijoiden yhdenvertaisen kohtelun toteutumisen tai arvioinnin toteuttamisen vastaisuudessa esimerkiksi, kun tehtäviä käytetään suunnitelmallisesti uudelleen.

Opiskelijalla, jonka opintosuoritus on arvosteltu, on oikeus saada hänen opintosuoritukseensa liittyvät salassa pidettävät tehtävät pyynnöstä jälkikäteen.

Opiskelijoiden opintosuoritukset ja niiden arvioinnit ovat salassa pidettäviä, jollei opintosuorituksen luonteesta johdu, että opintosuoritus tulee sen tekemisen aikana osittain tai kokonaan julkiseksi.

Seminaarimuotoisessa opetuksessa ja muutoin, kun oppiminen sitä edellyttää, opiskelijan opintosuoritus voidaan esittää ja luovuttaa toisille samaan opetukseen osallistuville opiskelijoille edellä mainitun estämättä. Opiskelijoiden, jotka ovat saaneet tietoonsa toisen opiskelijan opintosuorituksen sisällön, tulee pitää tiedot salassa ja he eivät saa käyttää tietoja omaksi tai toisen hyväksi tai toisen vahingoksi.

Opiskelijan opintosuoritusta ei saa luovuttaa tai näyttää arviointiprosessiin kuulumattomalle henkilökunnalle eikä muutoinkaan julkistaa ilman asianomaisen opiskelijan lupaa. Opiskelijan henkilöllisyyttä paljastamatta hänen opintosuoritustaan voidaan käyttää opetus- ja tutkimustarkoituksiin sekä opetuksen kehittämiseen.

Opintosuoritusten arvioinnin hyväksytyt tulokset ovat julkisia.

9 § Arvioinnin perusteet

Osaamisen arviointi perustuu opetussuunnitelmassa ja opetustarjonnassa määriteltyihin osaamistavoitteisiin sekä opintojakso- tai toteutuskertakohtaisiin arviointiperusteisiin. Arviointiperusteet kuvataan opetussuunnitelmissa arvosanoille 1, 3 ja 5 (provostin päätös 19.9.2018).

Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteiden soveltamisesta opintosuoritukseensa.

Opiskelijalle on viivytyksettä varattava tilaisuus tutustua arvioituun opintosuoritukseensa. Opiskelijan mahdollisuus saada palautetta opintosuorituksestaan ja antaa vastapalautetta on varmistettava.

10 § Arviointitulosten julkaisu ja säilyttäminen

Arvioinnin tulosta julkistettaessa ilmoitetaan hyväksytyjen opiskelijanumerot ja mahdollinen arvosana tai arvosanajakauma. Julkistamisen yhteydessä opiskelijanumeroa ei saa ilmoittaa yhdessä nimen kanssa.

Osaamisen näyttämiseksi annettu ja arvioitu kirjallinen tai muuten tallennettu suoritus tulee säilyttää 6 kk suorituspäivästä.

11 § Opetukseen liittyvän opintosuorituksen arviointi

Kun opintojakso suoritetaan opetukseen osallistumalla, opetukseen liittyvä tentti tai muu arviointi järjestetään pääsääntöisesti saman periodin aikana kuin opintojakson toteutus. Opettaja päättää vastuullaan olevaan opintojaksoon liittyvien suoritusten ja muiden itse järjestämiensä arviointitilaisuuksien ajankohdat.

Opetukseen liittyvien tenttien ajankohdista on tiedotettava opiskelijoille viimeistään opintojakson alkaessa. Opetukseen liittyvä tentti voidaan toteuttaa keskitetysti järjestetyssä arviointitilaisuudessa, sähköisenä näyttönä tai muussa arviointitilaisuudessa.

3 LUKU Opintosuorituksen uusiminen ja arvioinnin siirtäminen

12 § Opintosuorituksen uusiminen

Opiskelija saa uusia opiskelijatietojärjestelmään tallennetun opintosuorituksensa arvioinnin tuloksesta riippumatta, ellei jäljempänä sanotusta muuta johdu. Opiskelijalle tulee ilmoittaa viimeistään arvioinnin yhteydessä, miten arvosanaa on mahdollisuus korottaa. Opetukseen liittyvien tenttien uusintojen ajankohdista on tiedotettava opiskelijaa hyvissä ajoin. Uusintamahdollisuus tulee järjestää kohtuullisen ajan sisällä alkuperäisestä suorituksesta.

Arvioitua ja opiskelijatietojärjestelmään kirjattua opintokokonaisuuden arviointia ei voida muuttaa, jollei tiedekunta toisin päättä.

Opetuksen aikaisesta opintosuoritusten tai oppimisprosessien arvioinnista ei tarvitse järjestää uusintamahdollisuutta opetukseen liittyvää tenttiä lukuun ottamatta.

13 § Voimassa oleva arvosana

Samana opintojakson useista suorituksista on voimassa korkein arvosana tai myöhempi laajuudeltaan suurempi suoritus.

14 § Arvioinnin ajankohdan siirtäminen

Opintosuorituksen arvioinnin ajankohtaa voidaan siirtää vain pakottavista syistä. Siirrosta on tiedotettava opintoja suorittaville opiskelijoille tehokkaasti ja hyvissä ajoin.

4 LUKU Keskitetysti järjestettävät arviointitilaisuudet

15 § Keskitettyjen arviointitilaisuuksien yleiset periaatteet

Arviointitilaisuuksia aikataulutetaan, valvotaan ja järjestetään keskitetysti yliopiston erikseen määrittelemän tahon toimesta.

Opiskelijan pitää ilmoittautua arviointitilaisuuteen viimeistään viikko (7 vuorokautta) ennen tilaisuutta yliopiston sähköisen järjestelmän kautta. Opiskelija voi ilmoittautua ainoastaan yhteen samanaikaiseen opintosuorituksen arviointiin kerrallaan. Vain ilmoittautuneiden vastauspaperit toimitetaan tarkastettavaksi opettajalle. Jos arviointiin ei ole ilmoittautumisaikana tullut ilmoittautumisia, sitä ei järjestetä. Opiskelijan on peruttava ilmoittautuminen viimeistään tilaisuutta edeltävänä päivänä. Ongelmatilanteissa opiskelijan tulee ottaa yhteyttä tilaisuuden järjestäjään.

Mikäli opiskelijalla ei ole hänen tutkintoonsa kuuluvasta opintojaksosta (sisällytetty HOPSiin) suoritusta, voi hän perustellusta syystä jälki-ilmoittautua opintosuorituksen arviointiin. Jälki-ilmoittautuminen on mahdollista vain, jos arviointi järjestetään ja salissa on tilaa. Jälki-ilmoittautuminen tehdään henkilökohtaisesti arviointitilaisuuden järjestäjän kautta viimeistään tilaisuutta edeltävän työpäivän aikana.

Ilmoittautumisesta, tilaisuuden kulusta, järjestelyistä ja valvonnasta annetaan tarkentavat ohjeet.

16 § Rikkomukset ja häiriötilanteet keskitetyssä arviointitilaisuudessa

Mikäli arviointitilaisuudessa huomataan, että opiskelija ei noudata annettuja ohjeita tai epäillään hyvän tieteellisen käytännön loukkausta, huomauttaa valvoja opiskelijaa tämän toiminnasta. Jos epäily ei poistu tai opiskelija aiheuttaa tilaisuudessa häiriötä, voi valvoja poistaa opiskelijan tilaisuudesta. Valvoja kirjaa kaikki tavallisuudesta poikkeavat havainnot tilaisuudessa pidettävään pöytäkirjaan ja epäilyn vilpistä opiskelijan vastauspaperiin. Valvoja ilmoittaa asiasta tilaisuuden päätyttyä tilaisuuden järjestäjälle, joka tiedottaa tapahtumasta opettajaa.

5 LUKU Sähköiset näytöt

17 § Yleistä sähköisistä näytöistä

Tässä luvussa annetaan ohjeet sähköisellä järjestelmällä tehtävien näyttöjen toteuttamiseen. Osaamisen näyttöön tarkoitettu sähköinen järjestelmä on keskitetysti ylläpidetty ja sillä toteutettavat suoritukset tehdään valvotuissa tiloissa, joissa käytetään erityisvarusteltuja tietokoneita ohjelmistoinen.

Sähköisessä näytössä ovat voimassa tietojärjestelmien käyttösäännöt, joissa on kuvattu myös seuraamukset järjestelmien ja käyttäjätunnusten väärinkäytöstä.

18 § Sähköisen näytön järjestäminen

Opettaja voi järjestää opintojaksoon kuuluvan suorituksen kuten tentin, välikokeen tai viikkotehtävän sähköisesti. Opettaja päättää opiskelijoille tarjottavien suorituskertojen määrän, suoritusperiodin ja näytön keston. Opettaja vastaa näytön luomisesta sähköiseen järjestelmään.

19 § Sähköiseen näyttöön ilmoittautuminen

Sähköiseen näyttöön varataan suoritusajaksi järjestelmässä. Järjestelmä näyttää opiskelijalle vapaana olevat varattavat ajat riippuen tilan aukioloajoista, opettajan määrittämästä suoritusperiodista eli näytön aukiolosta, tilan varaustilanteesta, opiskelijan muista omista varauksista sekä opettajan tai opiskelijan valitsemista erityisrajoituksista (kuten ilmoittautumisajat, työaseman erityisohjelmistot, esteettömyys).

Opiskelijan tulee varmistaa, että hänellä on oikeus suorittaa varaamansa näyttö opetussuunnitelmassa määritellyllä tavalla. Mikäli opiskelijalla ei ole oikeutta suorittaa kyseistä näyttöä, opettaja ei ole velvollinen arvioimaan sitä. Suoritusajan voi varata, kun opettaja on julkaissut näytön järjestelmässä. Opiskelija huolehtii suoritusajan varaamisesta riittävän ajoissa suhteessa näytön suoritusperiodiin. Samaan näyttöön voi olla vain yksi varaus kerrallaan. Peruuttamaton varaus lasketaan suoritukseksi. Varauksen voi perua tai vaihtaa ennen varatun ajan alkua.

20 § Sähköisen näytön suorittaminen ja tilan käyttäminen

Sähköinen näyttö suoritetaan keskitetysti valvotuissa tiloissa. Opiskelijan tulee etukäteen selvittää, miten pääsy kiinteistöön järjestyy varattua suoritusajankohtaa varten. Jos näyttö on mahdollista suorittaa siten, että se päättyy kiinteistön aukioloajan jälkeen, tulee opiskelijan poistua kiinteistöstä viipymättä suorituksen jälkeen. Sähköisen näytön tilaan saa mennä vain näytön suorittamista varten ja sinne kuljetaan henkilökohtaisella kulkukortilla. Mikäli opiskelijalla ei ole käytettävissään toimivaa henkilökohtaista kulkukorttia, tulee hänen sopia tilaan pääsystä hyvissä ajoin ennen suoritusta.

Opiskelija voi aloittaa suorituksen varatun ajan aikana. Opiskelijan suoritukseen käytettävissä oleva aika alkaa kulua varatun ajan alusta ja järjestelmä näyttää suoritukseen jäljellä olevan ajan. Järjestelmä tallentaa automaattisesti säännöllisin väliajoin järjestelmään kirjoitetut ja liitteinä ladatut vastaukset. Suoritus päättyy opiskelijan keskeytettyä näytön, kun opiskelija on jättänyt suorituksen tarkistettavaksi järjestelmässä tai kun järjestelmä palauttaa suorituksen automaattisesti varauksen päättyessä. Järjestelmän ulkopuolella tehdyt tiedostot eivät palaudu, ellei niitä ole liitetty vastaukseen. Suorituksen päättymisen jälkeen ei näyttöön voi enää palata. Suorituksenaikaista käyttäjätukea ei ole saatavilla.

Sähköisen näytön tilojen käytöstä ja järjestelyistä annetaan tarkentavat ohjeet.

21 § Sähköisen näytön valvonta

Sähköisen näytön valvonnassa käytetään reaaliaikaista ja tallentavaa ääni- ja kameravalvontaa, kulunseurantaa ja satunnaisia tarkastuksia. Näitä tietoja voidaan yhdistää suorituksen tekijän henkilöllisyyden varmentamiseksi ja suoritusolosuhteissa tapahtuneiden väärinkäytösten selvittämiseksi.

Mahdollisia häiriö- ja vilppitilanteita voidaan seurata reaaliaikaisesti ja kameratallenteet tarkastetaan pistokoeluoontoisesti ja tarvittaessa väärinkäytöksiä epäiltäessä. Tarvittaessa myös kulunseurannan tietoa verrataan järjestelmän varaustietoihin sekä kameratallenteisiin.

22 § Rikkomukset ja häiriötilanteet sähköisessä näytössä

Jos opiskelija poistuu tilasta ja palaa takaisin kesken suorituksen, suoritus hylätään. Järjestyshäiriöissä opiskelija voidaan poistaa tilasta.

Mikäli opiskelijan todetaan rikkoneen tässä ohjeessa mainittuja ohjeita mutta vilppiä ei epäillä, lähetetään opiskelijalle sähköinen huomautus.

Mikäli näytön suorittaminen keskeytyy tai estyy teknisen vian, tilassa tapahtuvan häiritsemisen, palohälytyksen tai muun vastaavan syyn vuoksi, opiskelijan tulee tehdä asiasta jälkikäteen ilmoitus. Opiskelija voi pyytää keskeytyneen näytön uusimista tai jättää ennen keskeytymistä tallentuneet

vastaukset tarkastettavaksi, jolloin suorituksen tarkastava opettaja saa tiedon tilanteesta ja voi ottaa keskeytymisen huomioon arvioinnissa. Opiskelija saa mahdollisuuden suorittaa näytön uudelleen, mikäli ilmoitus todetaan aiheelliseksi.

6 LUKU Muut arviointitilaisuudet

23 § Yleistä muista arviointitilaisuuksista

Keskitetysti järjestettyjen arviointitilaisuuksien ja sähköisten näyttöjen lisäksi tiedekunnat, tutkinto-ohjelmat ja opintojen vastuupettajat voivat järjestää arviointitilaisuuksia. Järjestävä taho huolehtii itse näiden tilaisuuksien ajoituksesta, tiloista, valvonnasta ja muista järjestelyistä.

24 § Ilmoittautuminen muuhun arviointitilaisuuteen

Muiden arviointitilaisuuksien ilmoittautumismenettelystä tiedotetaan opiskelijoille hyvissä ajoin, myös mikäli ilmoittautumista ei edellytetä.

7 LUKU Muut ohjeet

25 § Saavutettavuus arviointitilaisuuksissa

Keskitettyjen arviointitilaisuuden järjestäjä vastaa yksilöllisten tarpeiden mukaisista erityisjärjestelyistä keskitetyissä arviointitilaisuuksissa ja sähköisissä näytöissä. Henkilökunnan läsnäoloa edellyttävä keskitetty sähköinen näyttö voidaan järjestää vain toimistoaikana. Muissa kuin keskitetysti järjestetyissä arviointitilaisuuksissa tilaisuuden järjestäjä vastaa erityisjärjestelyjen toteuttamisesta. Opiskelija sopii erityisjärjestelyistä viimeistään 7 vuorokautta ennen suoritusilaisuutta tilaisuuden järjestäjän kanssa, joka tiedottaa tarvittaessa arvioinnista vastaavaa opettajaa.

26 § Poikkeustilanteita

Palohälytyksen tai muun poistumista edellyttävän häiriötilanteen sattuessa meneillään olevat arviointitilaisuudet päätetään välittömästi ja peruutetaan tarvittaessa mainitun päivän osalta. Uusi tilaisuus järjestetään mahdollisimman pian erikseen ilmoitettavana ajankohtana. Mikäli kyseessä on tentti, arvostellaan ennen keskeyttämishetkeä palautetut vastaukset.

Opintosuoritusten arvioinnin järjestelyihin liittyvät mahdolliset epäselvyydet, joita opiskelija ei ole aiheuttanut, on korjattava siten, ettei niistä aiheudu kohtuutonta haittaa opinnoille.